

Viri za poučevanje na popisnih mikropodatkih

Janez Štebe, Irena Bolko, Irena Vipavc Brvar
ADP, Univerza v Ljubljani

Delavnica za pedagoge: Uporaba podatkov iz registrskega popisa (2011) v študijske namene,
19. september 2016, Ljubljana, FDV

Pregledna predstavitev tematike in ozadja delavnice glej:

KOČAR, Sebastian. 2015. [Uporaba popisnih mikropodatkov v izobraževanju. Zbornik 18. mednarodne multikonference Informacijska družba 2015, Zvezek B, Soočanje z demografskimi izzivi.](#) Institut "Jožef Stefan", Ljubljana, Slovenija. [članek]

str. 30 – 40

Sodelovanje ADP in SURS na področju dostopa do mikropodatkov uradnih statistik

<http://www.adp.fdv.uni-lj.si/projekti/uradne-statistike/>

Delo na pripravi mikropodatkov, metapodatkov, promocija rabe, izobraževanje...

- Posamezni primeri mikropodatkov raziskav: npr. [Anketa o delovni sili](#), [Anketa o porabi časa](#), [Anketa o žrtvah kriminala](#) ter [Anketa o porabi v gospodinjstvih](#), Registrski popisi, Mikropodatkovna baza socialnih statistik za razvoj mikrosimulacijskega modela...

Organizacija delavnic za promocijo rabe podatkov uradne statistike:

- 2014, 2015: Delavnica za predavatelje »[Uporaba mikropodatkov Ankete o delovni sili v študijske namene](#)« in Delavnice za študente »[Predstavitev Arhiva družboslovnih podatkov in uporaba mikropodatkov Ankete o delovni sili](#)«.
- »Uporaba mikropodatkov Registrskega popisa 2011 v študijske namene«.

Mikropodatki in metapodatki Popisov, pripravljene v sodelovanju Arhiva družboslovnih podatkov in Statističnega urada Republike Slovenije:

[Seznam raziskav iz serije POPIS na ADP:](#)

<http://www.adp.fdv.uni-lj.si/opisi/serija/POPIS/>

Mikropodatki, metapodatki?

Pregled metapodatkov raziskave je dostopen vsem.

Dostop do mikropodatkov je odvisen od občutljivosti podatkov glede varovanja zaupnosti.

Kako dostopati do popisnih podatkov?

- Statistično nezaščiteni mikropodatki (neanonimizirani):
  - Registriranim raziskovalcem so dostopni v varovanem okolju Statističnega urada Republike Slovenije.
  - Potrebno je iti skozi presojo **Odbora za varstvo podatkov na SURS.**
- **Vzorec mikropodatkov za javno uporabo :**
  - Dostop preko ADP.
  - Enostavnejši dostop do mikropodatkov.
  - Namenjen manj zahtevnim uporabnikom.
  - Lahko se uporabljajo v učne namene.
  - Za prenos podatkov in analizo preko ADP se je potrebno registrirati.
  - Dostop do gradiv je urejen z licenco CCBY.

- Značilnosti podatkov
  - datoteke obsegajo celotno populacijo in večino originalnih spremenljivk Registrskega popisa 2011.
  - Glej Opis raziskave v katalogu ADP!

POPIS11

Registrski popis 2011: Podatki
brez omejitev zaupnosti

Anonimizirani podatkovni datoteki, dostopni v ADP

- **Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v RS v letu 2002: Vzorec mikropodatkov za javno uporabo: 5-odstotni vzorec posameznikov, stanovanj in stavb.**
- **Registrski popis 2011: Javno dostopna podatkovna datoteka (5-odstotni vzorec).**

Značilnosti podatkov:

- **Populacija:**
    - Osebe z običajnim prebivališčem v Republiki Sloveniji.
    - V vzorec niso zajeti prebivalci, ki prebivajo v skupinskih gospodinjstvih.
  - **Vzorec:**
    - Sistematični slučajni vzorec.
    - Na prvi stopnji izbrana gospodinjstva z enako verjetnostjo.
    - Zajeti vsi posamezniki izbranega gospodinjstva.
- Vključene so spremenljivke za osebe in stanovanja, brez spremenljivk na ravni gospodinjstev in družin.

Enostavna registracija za dostop do podatkov v ADP!

1. Uporabnik vnese svoje podatke in vpiše namen uporabe v ustrezen **obrazec** (<http://www.adp.fdv.uni-lj.si/registracija/>).
2. V roku **72 ur** (največkrat znotraj enega dne) prijavo obravnava odgovorna oseba.
3. Uporabnik se zaveže, da bo podatke uporabil za **opredeljeni namen** brez poizkusov **identifikacije** posameznika, se seznanil z **vsebino** dokumentacije, pri objavah polno **citiral** podatke.
4. Po odobreni prošnji se uporabniku **pošlje uporabniško ime in geslo** s katerim preko spletnega vmesnika (Nesstar) **prenesejo željen format podatkovne datoteke** na svoj računalnik, ali pa **analizo izvedejo neposredno preko spleta** (orodje Nesstar omogoča pregled, izpis osnovnih statistik, prikaz podatkov v več-dimenzionalni tabeli, osnovno regresijsko analizo in korelacijsko analizo).
5. Geslo je veljavno v tekočem študijskem letu. Po tem obdobju mora uporabnik ponovno zaprositi zanj.

[Registrski popis 2011](#)

- Opis raziskave
- Opis podatkov
- Povezana gradiva in objave
- Prenos podatkov – dostop preko spletnega vmesnika Nesstar

[Registrski popis 2011 na Nesstar](#)

- Metapodatki in opis spremenljivk
- Možnost oblikovanja tabelarnega prikaza podatkov
- Možnost izvedbe analize podatkov (korelacija in regresija)

[Prikaz analize podatkov iz Popis 2012 preko Nesstar]

Druge sorodne raziskave

ADP ponuja tudi podatke drugih raziskav, ki pokrivajo vsebinam popisnih podatkov sorodna področja.

Primer anket SJM (Slovensko javno mnenje):

- Vsebujejo vsebinske module Mednarodne splošna družboslovna anketa ISSP in Evropske družboslovne raziskave ESS in module nacionalnih serij.
  - Tematike družine, dela, kakovosti življenja, selitev.
- Možno je kumulativno združevanje anketnih podatkov čez več valov izvedbe.
  - Širok nabor demografskih podatkov o posamezniku in v nekaterih primerih o partnerju/partnerki.

Dobre prakse tujih sorodnih organizacij:

IPUMS International in IECM Integrated European Census Microdata

IPUMS Classroom

<https://international.ipums.org/international/about.shtml>

Možnost oblikovanja spletne učilnice.

- Širok nabor podatkov, ki omogoča mednarodno in longitudinalno primerjavo.

- Za dostop se je potrebno registrirati.

- Video navodila, forum za uporabnike.
- Primeri konkretnih nalog z rešitvami za študij popisnih podatkov.
- Možnost organizacije specializiranih delavnic na visokošolskih institucijah.

IECM: <http://www.iecm-project.org/>

- Vključevanje popisnih mikropodatkov v študijske programe CED (Centre d'Estudios Demograficas).
- Poletne šole, gostujoča predavanja na drugih univerzah.
- Orodje, ki študentom omogoča samostojno pripravo specifičnih popisnih podatkovnih datotek za nadaljnjo analizo v skladu z navodili predavateljev.
- Delavnica projekta Data without Boundaries na temo popisnih podatkov.
- [5th DwB Training Course: Working with data from official statistics in Europe – particularly Integrated European Census Microdata](#)

Teaching with data

<https://www.ukdataservice.ac.uk/use-data/teaching>

- Vodiči po popisnih podatkih
[https://census.ukdataservice.ac.uk/](https://census.ukdataservice.ac.uk)
- Številne uporabne informacije o vključevanju mikropodatkov v študijski proces
- Materiali, ideje in nasveti pri pripravi praktičnega dela s podatki za pedagoge, primeri dobrih praks
- Webinarji, video prezentacije

Inter-university Consortium for Political and Social Research

Teaching & Learning with ICPSR

<https://www.icpsr.umich.edu/icpsrweb/instructors/index.jsp>

- Primeri nalog s podatkovnimi bazami, spletnimi orodji za analizo mikropodatkov in predlogi študijske literature
- Možnost oblikovanja podatkovnih tabel
- Video posnetki z nasveti za poučevanje
- Priročniki za študente
- Možnost opravljanja študentskih praks, poletne šole, webinarji, tekmovanja

TeachingWithData.org

<http://www.teachingwithdata.org/>

- Že oblikovane tabele, grafi, naloge s podatki, online analiza podatkov...

Uporabne povezave

Spletne učilnice:

https://international.ipums.org/international/classroom_accounts.shtml

<https://www.ukdataservice.ac.uk/use-data/teaching/register>

Nasveti za poučevanje, forumi za uporabnike popisnih mikropodatkov:

<https://www.ukdataservice.ac.uk/use-data/teaching/teaching-ideas>

<http://answers.popdata.org/>

Spletna orodja za analizo mikropodatkov

<https://international.ipums.org/international/sda.shtml>

https://international.ipums.org/international/sda_europe.shtml

Video predstavitve, vodiči o popisnih podatkih, webinarji, srečevanja uporabnikov

<http://www.gesis.org/unsere-angebote/veranstaltungen/gesis-tagungen/european-user-conference-5/>

<https://www.icpsr.umich.edu/icpsrweb/content/instructors/teacher-resources.html>

<https://www.ukdataservice.ac.uk/use-data/tutorials>

Primeri konkretnih nalog za delo s podatkovnimi bazami, spletnimi orodji za analizo mikropodatkov in predlogi študijske literature

<https://www.icpsr.umich.edu/icpsrweb/content/instructors/exercises.html>

Delavnica projekta Data without Boundaries na temo popisnih podatkov

[5th DwB Training Course: Working with data from official statistics in Europe – particularly Integrated European Census Microdata](#). Barcelona, 21–23 Jan. 2015

V razmislek...

V kolikšni meri uporabljate popisne mikropodatke pri poučevanju in pri raziskovalnem delu?

Kako bi (še) lahko vključili popisne podatke v poučevanje, tako na vsebinski kot metodološki ravni?

Kako vidite vlogo ADP in SURS pri vključevanju podatkov uradne statistike v izobraževanje in raziskovanje?

V praksi...[primer?]

Hvala za pozornost!

Janez Štebe, Irena Bolko, Irena Vipavc Brvar
Arhiv družboslovnih podatkov
Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani

Podatkovni viri za raziskovanje na popisnih podatkih, september 2016